

EN BYDEL BLIVER TIL

BYLIVSTRATEGI OG AKTIVITETSKATALOG
FOR STIGSBORG HAVNEFRONT

1. udgave maj 2019

ILLUSTRATION: Visualisering vinderforslag; team Vandkunsten

INDHOLD

EN STRATEGI FOR BYLIV	S. 4
HVAD HAR VI GJORT ALLEREDE	S. 6
BYLIVSPRINCIPPER	S. 8
ET DYNAMISK MULIGHEDSRUM	S. 10
AKTIVITETSKATALOG	S. 12
EN BYDEL BLIVER TIL	S. 28
POINTER FRA WORKSHOPPEN OG NABOSKABSUNDERSØGELSEN	S. 30

Bylivsstrategi og Aktivitetskatalog for Stigsborg Havnefront

Strategien er udarbejdet af Stigsborg P/S i samarbejde med Aalborg Kommune, DGI og CFBO.

1. udgave maj 2019

EN STRATEGI FOR BYLIV

Stigsborg Havnefront er et af de største byudviklingsprojekter i Aalborg Kommune. I de næste 25 år er det ambitionen, at denne fjerde og sidste kvadrant af Aalborgs centrale havnefronter skal udvikles fra at være et inaktivt og aflukket område til at være en attraktiv og levende bydel ved fjorden.

I Udviklingsstrategien lyder visionen for Stigsborg Havnefront:

”Stigsborg Havnefront skaber en sammenhængende Aalborg bymidte omkring fjorden. Bydelen giver optimale rammer for liv i byen, på og ved vandet, for bosætning og for virksomhed samt for at bruge og opleve områdets særlige karakteristika. Stigsborg Havnefront er tæt og varieret bymidte bygget på nysgerrighed og kvalitet, mangfoldighed, samarbejde, eksperimenter og vilje til at gøre Aalborg til et stadig mere betydende vækstcenter regionalt og nationalt, med stadig stærkere internationale forbindelser.”

Stigsborg P/S skaber sammen med Aalborg Kommune rammerne for at visionen kan realiseres. Det gør vi ved at anlægge vejene, de gode byrum og en attraktiv ny park – og gennem samarbejde med dem, som skal bygge bygningerne. Men asfalt, træer og mursten skaber ikke i sig selv en levende bydel. Vi drømmer om, at man som bruger og beboer får en relation til bydelen, at der opbygges nye traditioner og historier, der kan deles af

mange og derved være med til at give bydelen sit eget liv og sin egen identitet.

Vores ambition er at skabe grundlaget for liv og identitet sideløbende med, at vi byggemodner og bygger. Ved at invitere fremtidige brugere ind i processen og sætte målrettede aktiviteter i gang, håber vi på at kunne så frøene til en levende bydel allerede inden bygninger og byrum står klar.

Bylivsstrategien er et redskab til at virkeliggøre visionen for Stigsborg Havnefront. Strategien indeholder konkrete forslag til aktiviteter, der kobler **program** (hvad skal der ske), **sted** (hvor i området kan det finde sted), **timing** (hvornår kan det gennemføres), **målgruppe** (hvem er det for) og udførende hænder.

Forandringer er stærkest, hvis vi skaber dem sammen. Vi ønsker, at livet på Stigsborg Havnefront skal blive til i fællesskab med de mange, der på forskellig vis har en interesse i og en kærlighed til bydelen. Der skal lyde en stor tak til alle dem, der allerede har bidraget med idéer og sparring. Døren vil fortsat være åben!

Venlig Hilsen,

Alle os på Stigsborg Havnefront

HVEM ER ”STIGSBORG P/S?”

”Stigsborg P/S” er et byudviklingsselskab, som blev dannet i 2018 med det formål at realisere 1. etape af byudviklingen på Stigsborg Havnefront. Udviklingsselskabet er et partnerskab mellem Aalborg Kommune, A. Enggaard A/S og PFA Ejendomme. Til at varetage det daglige arbejde i Stigsborg P/S er der etableret et sekretariat, som har til huse i Aalborg Kommunes bygning på Stigsborg Brygge 5.

KONTAKT

Hvis du har ideer eller forslag til aktiviteter i området, så kontakt:

- bylivsudvikler Camilla Juul Sørensen på Camilla.s@enggaard.dk eller
- sekretariatschef Annette Rosenbæk på annette.r@stigsborghavnefront.dk.

Du kan følge med i udviklingen af Stigsborg Havnefront på

www.stigsborghavnefront.dk

www.facebook.com/pg/stigsborghavnefront

www.linkedin.com/company/stigsborg-havnefront

www.instagram.com/stigsborghavnefront

ILLUSTRATION: Fælles gåtur i forbindelse med workshop

HVAD HAR VI GJORT ALLEREDE

Der er i nyere tid gennemført en række tiltag, som har skabt et godt afsæt for strategien. Eksempelvis:

MASH: Aalborg Kommune og Aalborg Havn ansatte i en periode forud for byudviklingsselskabets dannelse en koordinator for "Midlertidige Aktiviteter på Stigsborg Havnefront", som bidrog til en række konkrete projekter og aktiviteter i området, eksempelvis *Camp Stigsborg* i forbindelse med DGI Landsstævnet i 2017. MASH var via en bestyrelse stærkt forankret i det lokale aktørnetværk.

Camino Aalborg Stien: Der er etableret en sammenhængende cykel- og gangsti langs fjorden helt frem til forbindelsen over tunnelen. Hærvejsruten følger nu denne stiforbindelse.

Fortællerstien: Der er på en rute rundt i området sat plancher op som formidler Stigsborgs historie sammen med planerne for den nye bydel.

Mødested og aktivitetsplads: På det tidligere Nørresundby Stadion er der etableret et aktivitets- og mødested med flytbare fodboldmål, containere med toilet og mødelokaler, grill og borde/bænkesæt.

Research af referenceprojekter: Der er lavet research og gennemført kvalitative interviews med relevante videnspersoner, som er aktive i byudviklingsprocesserne i Fredericia C, Køge Kyst, Nærheden og Sydhavns kvarteret i Aarhus

Naboskabsundersøgelse: Praktikanter fra UCN undersøgte i 2018 de lokale ønsker til bylivet via kvalitative interviews af beboere, brugere og naboer til Stigsborg samt en online spørgeskemaundersøgelse.

Udviklingsworkshop: I 2018 gennemførte vi en udviklingsworkshop med deltagelse af områdets naboer, kerneaktører fra Nørresundby og inviterede inspiratorer med relevant erfaring.

Partnerskab med DGI: Aalborg Kommune og Stigsborg P/S har primo 2019 indgået et partnerskab med DGI med henblik på udvikling af idræt, foreningsliv og fællesskaber i området.

Hvad står vi på

Helhedsplanens principper og en overordnet vision blev vedtaget politisk i en samlet 'Udviklingsstrategi' i foråret 2017. I dag er 'Udviklingsstrategien' og 'Udviklingsplanen for etape 1' de styrende planlægningsredskaber, som kommende udvikling skal tage udgangspunkt i.

Udover den overordnede vision beskrives 4 centrale del-strategier:

Aalborg ved Fjorden

'Stigsborg Havnefront skal fuldende billedet af Aalborg som en attraktiv og levende fjordby. Koblingen mellem by og fjord skal give herlighedsværdier for beboere, brugere og gæster.'

Grøn, blå og smart

'Stigsborg Havnefront skal være en konkret 1:1 udmøntning af Aalborgs bæredygtighedsstrategi: "Sammen skaber vi et grønt og stærkt Aalborg, hvor mennesker trives".'

Levende og unik

'Arven fra industrien er en del af fortællingen om Stigsborg, men strategien handler også om at tilføje ny identitet gennem et hav af nye muligheder for at leve et interessant liv i bydelen.'

Et godt sted at bo i byen

'Stigsborg skal sætte nye dagsordner for boligliv i "storbyen" med vægt på mangfoldighed, nærhed, medborger-skab og funktionalitet i dagliglivet.'

I 2017 blev fremtiden for det samlede Stigsborg Havnefront sat til debat. I et parallelopdrag deltog 3 teams med forskellige fagligheder, der stillede skarpt på områdets udviklingsmuligheder. Resultatet af parallel-opdraget førte til et samarbejde med vindende team 'Vandkunsten', der udarbejdede en Udviklingsplan for området.

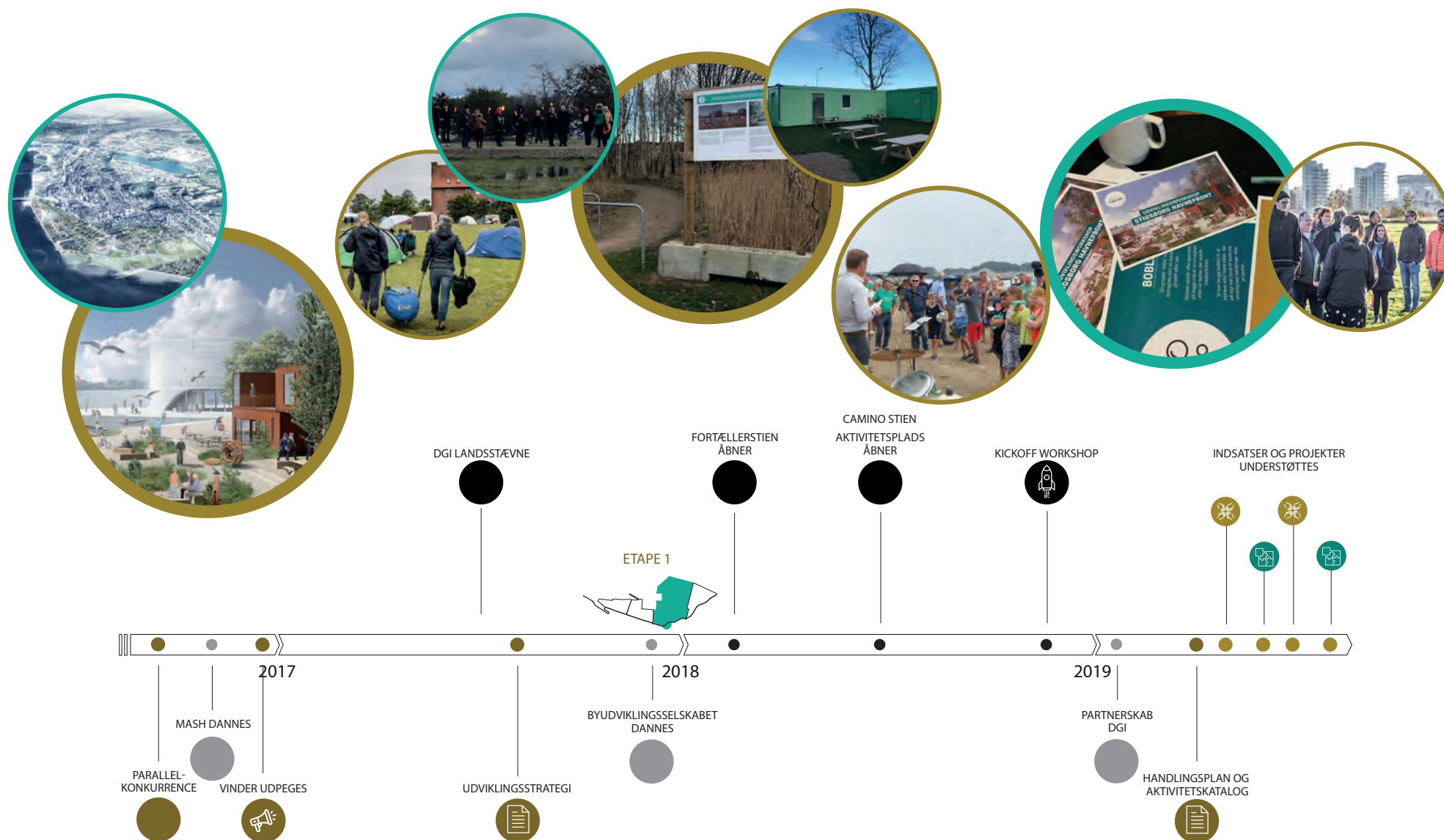

ILLUSTRATION: Processen indtil nu

BYLIVSPRINCIPPER

Stigsborg Havnefront skal udvikles over mange år. Det betyder, at mange ting kan og vil ændre sig. Samtidig er det svært at vide præcist, hvilke krav kommende brugere og beboere har til en attraktiv bydel. Men nogle ambitioner er allerede slået fast i Udviklingsstrategien: blandt andet at Bydelen skal være sin egen. Der skal skabes en unik bydel med udgangspunkt i vandet, landskabet, naturen og arkitektur for mennesker. Nøglen til det er det **tætte samarbejde**, den **trinvise omdannelse** og et stærkt fokus på **slutbrugeren** og det **hverdagsliv**, der skal kunne udfolde sig.

Vi vil understøtte omdannelsen fra byudviklingsområde til bydel fra de tidlige faser og løbende i udviklingsprocessen. Det har vi gjort hidtil, og det vil vi fortsætte med. Vi tror på, at det giver mening at arbejde med at skabe værdi som er forankret i andet end forandringer af det fysiske miljø.

Med Udviklingsstrategiens vision for øje har **arbejdsspørgsmålet** for udviklingen af en handlingsplan, der kan understøtte områdets byliv været:

'Hvad kan vi gøre allerede nu, som bidrager til at skabe værdi for livet og naboskabet i området?'

Det handler blandt andet om, hvordan bydelen bliver et godt sted at bo og leve? Hvordan bliver bydelen et godt sted at besøge? Og, hvordan bliver bydelen et godt sted at involvere sig i fællesskaber omkring aktiviteter og byliv? Vi ønsker at understøtte visionen ved at arbejde ud fra følgende bylivsprincipper:

VI EKSPERIMENTERER

Det betyder, at:

- Vi skaber plads til de skæve idéer. Vi finder de fysiske mulighedsrum, hvor der kan gennemføres aktiviteter, og vi organiserer os, så det er muligt selv at tage aktiv del i udviklingen
- Vi har ikke noget imod at satse på en ide og måske 'tage fejl'. En aktivitet kan godt have værdi i en kort periode for dernæst at blive afsluttet
- Vi anerkender den værdi, der skabes, når idéer følges og projekter opstår - og vi vil arbejde for at integrere de bedste indsatser i udviklingen af bydelen

ILLUSTRATION: De aktiviteter der sættes i værk, har en indflydelse på fremtiden i kvarteret

VI SKABER TILGÆNGELIGHED

Det betyder, at:

- Vi vil sikre, at man nemt kan komme til og igennem området – også mens vi bygger
- Vi prioriterer tryghed og at Stigsborg Havnefront skal være et rart sted at være
- Vi vil gøre det nemt at involvere sig i bydelens udvikling
- Vi arbejder i de mulighedsrum, der opstår i takt med at området udvikles. Vi er vedholdende og finder plads til at aktiviteterne kan udfolde sig i området. Hvis et del-område pludselig er utilgængeligt på grund af byggemodning eller lignende, så sørger vi for at skabe rum og plads et andet sted

VI UNDERSTØTTER NABOSKABET – TIL HVERDAG OG FEST

Det betyder, at:

- Vi arbejder for at skabe en god bydel med rare steder at være for naboer til området **og** kommende beboere
- Vi vil skabe plads til, at hverdagslivet kan udfolde sig med plads til de nære værdier og fællesskaber
- Vi vil skabe mulighed for at særlige begivenheder kan udfolde sig i området – her er plads til store armbevægelser

VI GØR DET SAMMEN

Det betyder, at:

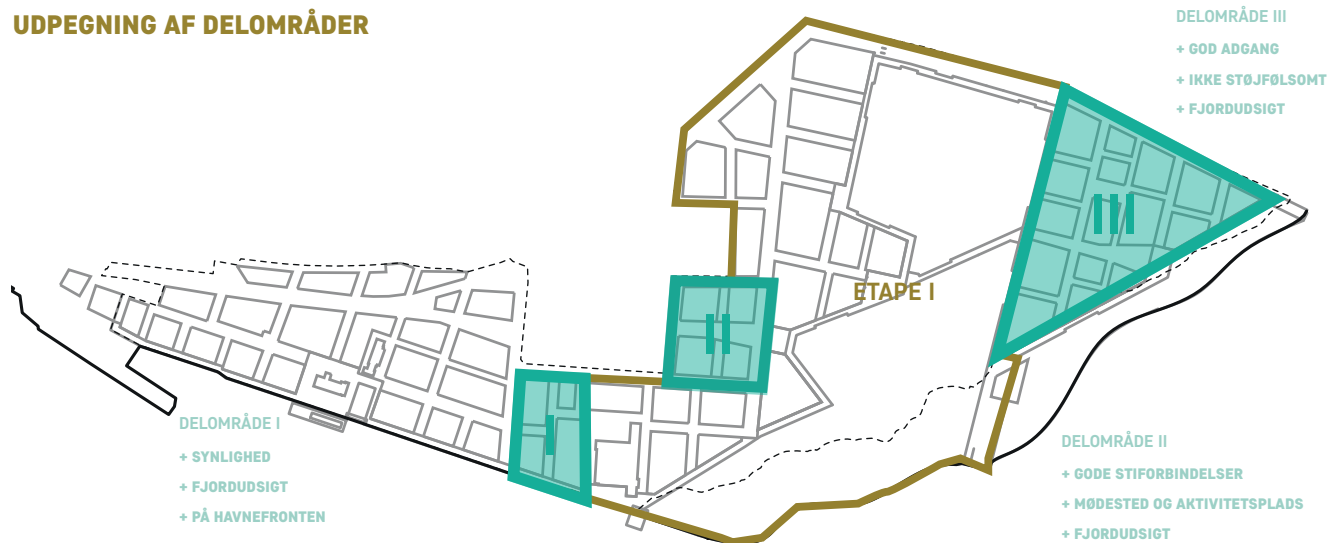
- Vi prioriterer de aktiviteter, som kan skabes og drives i fællesskab
- Vi støtter engagement, mod og virkelyst
- Vi skaber langvarig værdi via øget ejerskab
- Vi ved, at forandringen skal understøttes på den lange bane – vi er kun lige gået i gang

ET DYNAMISK MULIGHEDSRUM

Helhedsplanen for Stigsborg beskriver en blandet bydel med muligheder for boliger, erhverv og skole. De rekreative strukturer byder på en fortsættelse af Nørresundbys rekreative havnefront, etableringen af en stor bydelspark 'Stigsparken', etableringen af adskillige mindre lommepladser samt kvarterspladser integreret i bebyggelsesstrukturen.

Her og nu er der særligt 3 områder med gode forudsætninger for en kortvarig aktivering. Diagrammet her på siden angiver delområdernes placering og forudsætninger.

UDPEGNING AF DELOMRÅDER

PRINCIPPER FRA HELHEDSPLANEN

Illustrationer: Vandkunsten

FORVENTET UDVIKLING AF MULIGHEDSRUMMET OVER TID

I takt med byggemodning, jordpåfyldning, kystfremrykning og byggeri vil mulighedsrummet for midlertidige aktiviteter ændre sig. Konkret hvordan mulighedsrummet vil ændre sig kan være svært at forudsige, da det afhænger af mange ukendte faktorer i en kompleks byudviklingsproces. Nedenfor er et muligt forløb skitseret.

2019

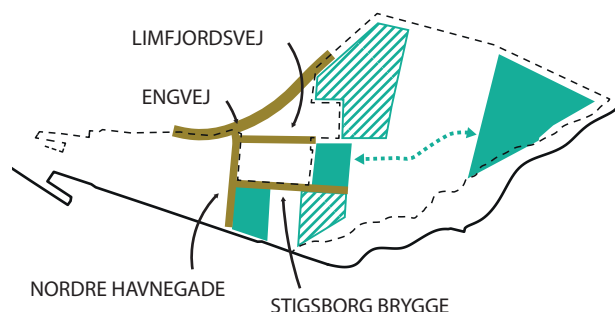

2020

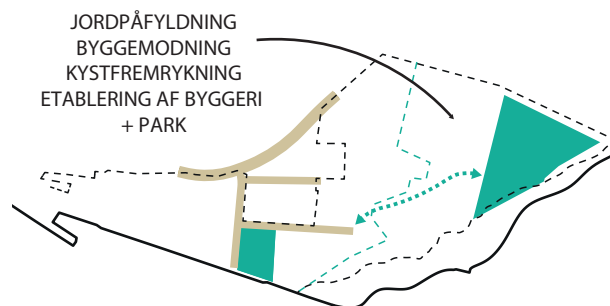

2021

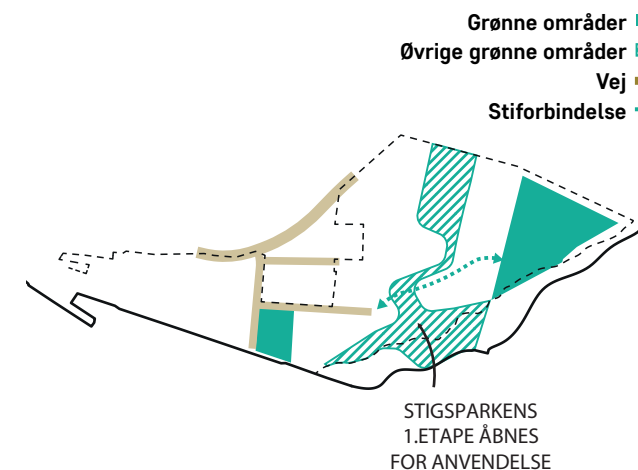
Det grønne område vest for Stigsborg Brygge 5, aktivitetspladsen med containere og grillplads og "den grønne trekant" længst mod øst er de primære mulighedsrum, som bindes sammen af "Camino Aalborgstien". Øvrige arealer uden for indhegningen kan også anvendes i et vist omfang i denne periode.

Både byggeri og park påbegyndes for alvor i denne periode, herunder jordpåfyldning, byggemodning kystfremrykning. Det vestlige område og "den grønne trekant" mod øst kan fortsat anvendes til midlertidige aktiviteter. Der sikres fortsat stiforbindelse gennem området også i byggefasen, men måske i et andet tracé.

Stigsparkens første etape er forventeligt klar til ibrugtagning medio 2021, eksempelvis til midlertidig afprøvning af forskellige aktivitetsmuligheder. Det vestlige område, "den grønne trekant" og stiforbindelsen kan fortsat anvendes.

AKTIVITETSKATALOG

Kataloget beskriver en række aktiviteter, der i den kommende periode kan bidrage til at skabe liv i området på forskellig vis. De kan relateres direkte til de principper for byliv, der er beskrevet på side 8-9.

Aktivitetskataloget skal opfattes som et dynamisk arbejdsredskab. Det betyder at der løbende kan komme nye indsatser og projekter til, mens andre kan tabe betydning og glide ud af kataloget hen ad vejen.

Indsatser og projekter

Vi arbejder med både '**Indsatser**' og '**Projekter**'. 'Projekter' skal forstås som konkrete fysiske forandringer, der giver nye muligheder og traditioner for at bruge området. 'Indsatserne' er ikke nødvendigvis fysiske projekter, men gør en forskel ved at støtte og opmuntre til samarbejde om bydelens fremtid.

Bobler og spirer

Herudover anvender vi betegnelserne '**Spirer**' eller '**Bobler**'. 'Spirerne' er et forberedende tiltag, som kan være starten på nye muligheder for liv og aktiviteter i området. 'Boblerne' er løsrevne ideer, der i program og værdi fungerer mere autonomt og løsrevet fra en bestemt intention.

En aktivitet kan i begyndelsen måske være en spire, men senere blive en boble for til sidst at forsvinde. Og omvendt; det man indledningsvist forestiller sig 'blot' er en 'Boble', kan vise sig at have så meget lokal værdi og opbakning, at aktiviteten kan rodfæste sig og overgå til at blive en blivende funktion i området.

"Hvis man reelt vil lave en værdibaseret byudvikling, skal man i den grad byde indenfor."

Medlem af Bydelsforening, Køge Kyst

INDSATSER

Ikke fysiske projekter, men aktiviteter af en organisatorisk og inddragende karakter, som understøtter værdiskabelsen i området.

PROJEKT

Fysiske projekter, der ændrer på områdets egenskaber og dermed mulighederne for aktivitet.

SPIRE

En 'spire' er et forberedende tiltag. Vi kan bruge spiren til at gøde jorden for en kommende forandring eller et permanent projekt. Spirer kan gennem program og idé understøtte den langvarige, strategiske plan.

SLAGTERIET HOLSTEBRO

GØDSBANEN - AARHUS

AALBORG CABLE PARK

BOBLE

En 'boble' er et løsrevet projekt eller idé. Boblen opstår ofte spontant, på baggrund af en mulighed eller et behov, der opstår i lokalområdet. Vi kan bruge boblen til at afprøve eller teste idéer, der på sigt kan blive til konkrete strategiske handlinger eller projekter.

STREETFOOD PÅ PAPIRØEN - KØBENHAVN

THE ACOUSTIC PAVILION PROJECT - AALBORG

SKEMATISK OG FORELØBIG ANGIVELSE AF PROJEKTER OG INDSATSER I OMRÅDET

INDSATSER

1. Idrætsforening*
2. Bydelsforening*
3. Kommunikation og involvering*
4. Motionsløb
5. Syrens Bådelaug 2.0
6. Aktivisering af Stigsparken
7. Open Call - bylivsaktører*

PROJEKTER

8. Stigsborg Rundt
9. Lys Op*
10. Pop Up Skolegård
11. Container Village
12. Natur-Retur
13. Pop-Up Events
14. Aktivitetsplads 2.0
15. Bæredygtige naboskaber*

1. IDRÆTSFORENING

INDSATS (SPIRE)

Hvad handler det om?

Ambitionen er at sikre børn, unge, voksne og ældre på Stigsborg god og lige adgang til idræts- og foreningsaktiviteter. DGI ønsker i den forbindelse at spille en aktiv rolle i at udvikle en lokal folkeoplysende idrætsforening. Idrætsforeningen skal tilbyde aktivitetsmuligheder og muligheder for fællesskaber i bydelen – både i form af enkeltstående events og løbende aktiviteter.

Første skridt er en analyse af det fremtidige behov ud fra forventet bosætning og idrætsvaner. På dette grundlag udarbejdes en plan for foreningsudviklingen, en aktivitetskalender og input til udvikling af fysiske idrætsfaciliteter og bevægelsesmuligheder i området - ude og inde.

I et strategisk perspektiv:

Indsatsen understøtter ønsket om tilgængelighed og at det skal være let at involvere sig i bydelens udvikling - sammen med sin nabo. Derved fremmes også det gode naboskab - til hverdag og til fest.

"Jeg kan se at folkekøkkenet var noget af det første der kom, og det bliver på Søndre Havn. Ting der er igangsat, får lov at blive som funktion, men flyttes rent fysisk. Det er noget af det vi som bylivsforening har til opgave; her skal vi holde Køge Kyst A/S udviklingsselskabet i ørerne".

Medlem Bydelsforening Køge Kyst

ORGANISERING HVEM DRIVER INDSATSEN?	DGI Nordjylland og Aalborg Kommune
TIDSPLAN HVAD SKER HVORNÅR?	2019: Behovsanalyse Foreningsudvikling Aktivitetskalender

2. BYDELSFORENING

INDSATS (SPIRE)

Hvad handler det om?

I takt med at bydelen vokser frem etableres også en Bydelsforening. Alle nye ejere i området indlemmes i bydelsforeningen som et vilkår i købsaftalen. Som organisation har Bydelsforeningen ansvar for at vedligeholde veje, stier og andre fælles anlæg, men ambitionen er også at bydelsforeningen skal bidrage til at skabe by- og kulturliv i den nye bydel.

Bydelsforeningen sikrer en blivende samarbejdsplatform, hvor områdets indbyggere har mulighed for at deltage i at skabe en aktiv bydel. Bydelsforeningen vil råde over et årligt budget, som på forskellig vis kan understøtte aktiviteter i området.

I et strategisk perspektiv

Bydelsforeningen understøtter naboskab blandt beboerne og ejerskabet til området. Vi anser Bydelsforeningen som en væsentlig indsats, der på den lange bane vil bidrage til at bydelens kultur- og byliv både boostes til at starte med og vedligeholdes på sigt. Det understøtter i høj grad princippet om samskabelse og tilgængelighed.

ORGANISERING

HVEM DRIVER INDSATSEN?

Indsatsen er forankret hos Stigsborg P/S, som har ansvaret for at få dannet en midlertidig bestyrelse, blandt andet med repræsentanter fra Aalborgs og Nørresundbys aktive foreningsliv. Den midlertidige konstellation kan virke de første par år indtil, der begynder at flytte beboere ind i selve bydelen.

Den midlertidige bestyrelse afløses af en konstitueret bestyrelse, når den kritiske masse af beboere har nået det rette niveau.

Tanken er at bestyrelsen ned-sætter et aktivitetsudvalg som får ansvaret for at igangsætte bylivsaktiviteter.

TID

HVAD SKER HVORNÅR?

Den midlertidige bestyrelse dannes i 2019 og virker i udgangspunktet et år af gangen, hvorefter der gøres status og træffes beslutning om overgangen til den blivende bestyrelse. Det er målsætningen af den blivende bestyrelse konstitueres senest 2022.

BYDELSFORENING SYDHAVNEN - AARHUS

URBAN GARDENING- HELSINKI

"Man kunne fra starten af ikke være for meget 'sugar daddy'. Det er en kæmpe værdi at få adgang. Det opmuntrer og skaber incitament, man kan sige 'det her kan vi godt selv skabe...'"

Medlem Bydelsforening
Køge Kyst

OM BYDELSFORENINGER

Bydelsforeningen er en nyere type af forening, der opstår i de byomdannelsesområder, hvis udvikling i udgangspunktet varetages af et byudviklingsselskab. I takt med at byudviklingsselskabet afvikles overtager Bydelsforeningen nogle af de ansvarsområder, som har haft hjemme i udviklingsselskabet. Blandt andet overtages eksisterende kultur- og bylivsaktiviteter, der måtte være igangsat og faciliteret af et udviklingsselskab. Ofte sker etableringen af bydelsforeningen grundet en udviklingsplans ambitioner om at skabe aktive og levende områder med et varieret by- og kulturliv. Generelt beskrives formålet med bydelsforeningen derfor i direkte forlængelse af udviklingsplanens indhold: en bydelsforenings virke og arbejde skal bidrage til at udviklingsplanens vision og mål gøres til virkelighed. Bydelsforeningen kan blandt andet være med til at udvikle og afvikle aktiviteter i området og repræsenterer i bred forstand brugere og ejerne i området.

En bydelsforening er en forening, der som oftest varetager en todelt opgave:

- bidrager til driften af de pågældende områder og,
- bidrager til at understøtte bylivsaktiviteter og skabe by- og kulturliv i en bred forstand.

3. KOMMUNIKATION OG INVOLVERING INDSATS (SPIRE)

Hvad handler det om?

Der skal skabes størst mulig synlighed omkring byudviklingen ved aktiv kommunikation på hjemmesiden, facebook, instagram og linkedin. Med løbende udvikling af de relevante platform skal det gøres let at følge med i og koordinere, hvad der sker i hele aktørkredsen - både i forhold til byggeri, byggemodning og byliv. Målet er dels at skabe et højt vidensniveau og dermed tryghed omkring byudviklingen - dels at gøre det enkelt at involvere sig og holde øje med arrangementer, idrætsaktiviteter mv.

Der ønskes også en fortsat og løbende involvering af borgerne og interessenterne bredt i Aalborg. Første skridt er en opfølgning på workshoppen fra efteråret 2028, hvor deltagerne inviteres til at være med i en udmøntning af aktivitetskataloget.

I et strategisk perspektiv

Indsatsen understøtter princippet 'Vi gør det sammen' og øger områdets mentale tilgængelighed.

ORGANISERING HVEM DRIVER INDSATSEN?	Stigsborg P/S i samarbejde med Aalborg Kommune og DGI
TIDSPLAN HVAD SKER HVORNÅR?	Medio 2019: Opfølgning på workshop

FÆLLES DISKUSSION - RANDERS

IDE INDSAMLING - RANDERS

UNGE EVENT - HØLSTEBRO

4. MOTIONSLØB

INDSATS (BOBLE)

Hvad handler det om?

Ved at afholde og understøtte afviklingen af forskellige motionsløb i området, ønsker vi at arbejde aktivt for at pøse området med aktiviteter, der kan give kommende beboere, naboer og borgere bredt en relation til området. Det kan for eksempel være i form af løb- og gangevents, mountainbikeløb mm.

Det kan også være en idé at påbegynde en relationsopbygning mellem kommende skoleelever og deres familier til området - eksempelvis ved at afvikle det årlige skolernes motionsløb i og omkring området.

I et strategisk perspektiv

Motionsløb i området vil i vid udstrækning tiltrække en bred palette af brugere, der vil få kendskab til området. Indsatsen understøtter princippet om 'Naboskab' og 'Tilgængelighed'.

ORGANISERING HVEM DRIVER INDSATSEN?	DGI og andre idrætsaktører Stigsborg P/S og Aalborg Kommune faciliteter.
TIDSPLAN HVAD SKER HVORNÅR?	Events programsættes løbende.

5. SYRENS BÅDELAUG 2.0

INDSATS (SPIRE)

Hvad handler det om?

Syrens Bådelaug er en aktiv eksisterende forening i området. I forbindelse med kystfremrykningen i 2020 kan de ikke længere bruge klubhus og bådbroer på deres nuværende placering. Det er aftalt der skal findes en alternativ placering til bådelaugget på Stigsborg Havnefront.

Indsatsen handler om at fortsætte den gode dialog med bådelaugets bestyrelse om at finde de rette løsninger, så foreningen kan fortsætte sine aktiviteter i området - både imens der udvikles og bygges - og selvfølgelig som en aktiv og vigtig forening i den kommende bydel. Det skal i den forbindelse overvejes at tilbyde et foreningsudviklingsforløb for eksempel med henblik på evt. fremtidig samlokalisering med andre vandaktivitetsmuligheder.

I et strategisk perspektiv

Princippet om naboskab understøttes ved denne indsats. Her inddrager vi aktivt det eksisterende foreningsliv og sikrer os at de også fremadrettet føler sig del af det nye kvarter.

ORGANISERING HVEM DRIVER INDSATSEN?	Aalborg Kommune i samarbejde med Stigsborg P/S
TIDSPLAN HVAD SKER HVORNÅR?	2019: dialog/forberedelse af midlertidig placering i 2020

SYRENS BÅDELAUG - NR SUNDBY

6. AKTIVERING AF STIGSPARKEN INDSATS (SPIRE)

Hvad handler det om?

Den kommende 'Stigspark' er et kæmpe potentiale for den nye bydel, der kan samle de kommende indbyggere i området såvel som de eksisterende beboere i Nørresundby. Parken står overfor en omfattende proces med jordopfyldning og anlægsarbejder før end den kan tages i brug. Sideløbende sættes detailplanlægningen af parkens design og funktion i gang.

Indsatsen handler om at anskue parken som en fælles legeplads med etapevis aktivering og test af forskellige idéer til aktivitetsmuligheder. Især aktivering af den mindst fjordnære del af parken synes vigtig - det kan for eksempel være med skateanlæg, mtb-tekniktræning, boldbaner, fodboldgolf, eller andet. Der lægges også vægt på at fastholde åbne mulighedsrum som kan aktiveres på længere sigt.

I et strategisk perspektiv

Omdannelsen af 'Stigsparken' er en åbenlys mulighed for at skabe aktivitet i området. Herved understøttes principperne for 'Tilgængelighed' og 'samskabelse'.

ORGANISERING HVEM DRIVER INDSATSEN?	Aalborg Kommune
TIDSPLAN HVAD SKER HVORNÅR?	2019: planlægning 2020: anlægsarbejde 2021: aktivering påbegyndes

7. OPEN CALL - BYLIVSAKTØRER INDSATS (BOBLE)

Hvad handler det om?

Indsatsen handler om via et såkaldt "open call" (eller annoncering) at få fat i hidtil ukendt potentielle bylivsaktører og interessenter ifht. udvikling af Stigsborgs by- og kulturliv. Open Call henvender sig til alle der kan bidrage positivt til at kickstarte udviklingen af kunst og kulturproduktion i byrummet, en bydel i bevægelse, levende byrum, fællesskaber mm.

Man skal som forening, kultursammenslutning, et teater, et band eller privatperson indsende ideer, man gerne vil føre ud i livet. Open Call er en opfordring til at blande sig og være medskabere af området.

I et strategisk perspektiv

Formålet at demokratisere udviklingen af bydelen er at give Aalborg- borgerne og bylivsaktører større ejerskab. Det hænger i høj grad sammen med princippet om at 'vi gør det sammen'.

ORGANISERING HVEM DRIVER INDSATSEN?	Stigsborg P/S
TIDSPLAN HVAD SKER HVORNÅR?	Uafklaret

8. STIGSBORG RUNDT

PROJEKT (SPIRE)

Hvad handler det om?

'Stigsborg Rundt' indebærer etableringen og vedligeholdelsen af et stiforløb, der sikrer tilgængelighed til området og samtidig skaber en mulighed for at bevæge sig rundt i området i et sammenhængende forløb. Forløbet bygger videre på Camino Aalborg Stien og Syrestien samt det tidligere baneforløb langs Engvej.

Uanset status for byggemodning og byggeprojekter i området, er det ambitionen at der skal være et tilgængeligt stiforløb 'Stigsborg Rundt' i alle faser. Hvis konkrete bygge og anlægsarbejder umuliggør færdsel på delstrækninger, skal der arbejdes for at disse erstattes med andre forløb som kan noget tilsvarende. Der skal ud over tilgængelighed også arbejdes med synlighed, genkendelighed og identitet. Stiforløbet kan for eksempel markeres med belysning, skiltning, afmærkning af distancer mv. Der kan også arbejdes med arrangerede rundvisninger og gåture i byudviklingsområdet - evt. med BDFL Walkers (Gåguider).

I et strategisk perspektiv

Det område der arbejdes med i etape 1 har længe være utilgængeligt for offentligheden. Det er derfor afgørende at der arbejdes med at højne tilgængeligheden til den kommende bydel; det skaber kendskab og understøtter ejerskabet. Projektet understøtter på denne måde både naboskab og tilgængelighed.

ORGANISERING HVEM DRIVER PROJEKTET?	Stigsborg P/S og Aalborg Kommune har som grundejere et delt ejerskab til projektet. Når Bydelsforeningen etableres, kan drift og vedligehold heraf overgå hertil.
TID HVAD SKER HVORNÅR?	'Stigsborg Rundt' etableres som et forløb i foråret 2019. Forløb og karakter ændres over tid og med realiseringsstade. Uanset byggeaktivitet og byggemodning, så skal der gennem hele processen sikres et tilgængeligt stiforløb rundt i området.

STIGSBORG

GELLERUP PARKEN, SLA

9. LYS OP

PROJEKT (BOBLE)

Hvad handler det om?

'Lys Op' er et projekt, der handler om belysning på de midlertidige og permanente stiforbindelser, byrum, promenader mm. på Stigsborg Havnefront. Formålet er at fremme tryghed og færdselskomfort for gående og cyklister, og samtidig kan man arbejde med stemningsskabende lys som iscenesættelse af udvalgte pladser og steder i området.

Projektet henvender sig i første omgang især til områdets naboer, som allerede i dag er begyndt at bruge området. På sigt vil projektet komme alle kommende beboere og brugere til gavn.

Der udarbejdes i 2019 en belysningsstrategi for etape 1, og 'Lys op' skal udpege strækninger og steder, der vurderes at være særligt vigtige på kort sigt - herunder for eksempel Syrestien. Her kan der indledningsvist arbejdes med en midlertidig lyssætning af forskellig karakter. Test af belysningsløsninger 1:1 kan være med til at øge kvaliteten i de permanente løsninger.

I et strategisk perspektiv

Lyssætningen skal bidrage til at højne den oplevelsesmæssige kvalitet i området og samtidig øge den oplevede tryghed ved færden i området. Projektet understøtter princippet om tilgængelighed og eksperimenter.

ORGANISERING HVEM DRIVER PROJEKTET?	Stigsborg P/S og Aalborg Kommune har som grundejere et delt ejerskab til projektet. Belysningsstrategi udarbejdes i samarbejde med rådgiver.
TID HVAD SKER HVORNÅR?	2019: Belysningsstrategi 2020-: Udførelse af udvalgte midlertidige og permanente belysningsløsninger.

AALBORG HAVNEFRONT, 'CITY.PEOPLE.LIGHT' PRISEN 2016

FREDERIKSTORV, AALBORG

10. POP-UP SKOLEGÅRD

PROJEKT (SPIRE)

Hvad handler det om?

Idéen med en 'Pop-Up skolegård' handler om at forberede brugen af området omkring det kommende Børne- og Ungeunivers ved at etablere et midlertidigt lege-, aktivitets- og læringsmiljø, som i årene før skolen starter kan vænne lærerne, eleverne og deres familier til at komme i området og bruge det. Børne- og Ungeuniverset får på sigt stor betydning for den daglige brug af området og vil blive en integreret del af mange lokale familiers hverdag.

Målgruppen er de skoler, hvis elever flyttes til den nye skole - dvs. fortrinsvist Skansevejens skole. Herudover vil et midlertidigt skolegårdsmiljø kunne tiltrække områdets omkringliggende børnefamilier, børnehaver og dagplejere. Projektet kan realiseres i flere versioner - for eksempel indledningsvist som et midlertidigt kunst-projekt og senere som en egentlig midlertidig skolegård.

I et strategisk perspektiv

Et midlertidigt skolegårdsprojekt skal lette den overgangsperiode, der kommer, når eksisterende skoler skal flytte deres børn til området. Skolegårdsprojekt vil skabe kendskab og tryghed ifht. området. Med projektet understøttes principper om tilgængelighed, eksperimenteren og naboskab.

ORGANISERING HVEM DRIVER PROJEKTET?

Aalborg Kommune.
Projektet forankres i den eksisterende projektorganisation vedr. Børne- og Ungeuniverset.

Dele af projektet kan med fordel etableres i en samskabelsesproces hvor de kommende skoleelever og lærere bidrager aktivt.

DGI Skoler & Institutioner kan bidrage med sparring eller som afvikler af aktiviteter med fokus på Kropslig Dannelse?

TID HVAD SKER HVORNÅR?

2019: Visionproces
2020: Jordpåfyldning parken
2021: Pop-up skolegård 1,0
2022: Pop-up skolegård 2,0
2023: Skolestart

KUNSTVÆRK PÅ FLADEN - KAROLINELUND

MIDLERTIDIGT BYRUM - AALBORG

11. CONTAINER VILLAGE

PROJEKT (SPIRE)

Hvad handler det om?

Projektet 'Container Village' handler om at skabe et midlertidigt containerbaseret iværksættermiljø, som kan tilbyde plads til en række forskellige formål, der skaber aktivitet i området. Eksempelvis mindre iværksætterfirmaer, små butikker / cafeer, mødelokaler, der kan bookes af interesserede, mulighed for streetfood, events mm.

Placeringen bliver i første omgang i området mellem Aalborg Kommunes bygning og Hedegaard. Det er også en del af ambitionen at projektet senere kan flyttes et andet sted hen, hvis behov og muligheder ændrer sig.

Ambitionen er at Container Village skal bidrage til noget nyt og anderledes. En interessant destination for besøgende i kraft af et helhedsorienteret fokus og et kreativt udviklende miljø hvor der er plads til både iværksættere, uddannelser, foreninger og allerede etablerede erhverv.

I et strategisk perspektiv

Projektet skaber en midlertidig platform, der kan blive et startskud for virksomheder og foreninger i området. På sigt kan de som involverer sig flytte ind i bydelens nye bygninger i stue-etagerne og dermed bidrage til at skabe liv og identitet fra dag 1. Dermed understøttes principperne om eksperimenter og fællesskab.

ORGANISERING HVEM DRIVER PROJEKTET?	Stigsborg P/S har som grundejer og byudvikler en væsentlig aktie i projektet. Den formelle organisering af iværksættermiljøet er fortsat uafklaret. Pt. er der en arbejdsgruppe, der arbejder med beskrivelse og diverse afklaringer ift. projektet.
TID HVAD SKER HVORNÅR?	Tidsplanen for Container Village er endnu ikke fastlagt. Iværksætterne på projektet arbejder mod at starte første etape af container-byen op i 2019.

12. NATUR-RETUR

PROJEKT (BOBLE)

Hvad handler det om?

Ideen handler om at etablere Shelters og friluftsfaciliteter i området med henblik på at understøtte områdets friluftsliv og bringe aktive foreninger ind som medspillere i at skabe aktivitet i området. Udover Shelters kan her etableres en naturlegeplads i kombination med bålsteder mv. Det iscenesætter på bedst mulig vis områdets unikke placering og sammenhæng til Limfjordslandskabet.

I et strategisk perspektiv:

Shelters bidrager til kvaliteten af det hverdagsliv der leves i området, hvor flere har givet udtryk for, at man mangler tilbud til børnefamilier. Shelters vil skabe et sted at besøge og blive, så flere får en tilknytning til området. Derved understøttes principperne om tilgængelighed og naboskab.

ORGANISERING HVEM DRIVER INDSATSEN?	Aalborg Kommune (grundejer) DGI Naturtræning kan bidrage til aktivering af området. Faciliteter kan udvikles i samarbejde med foreninger ol. som sambyg-projekter.
TIDSPLAN HVAD SKER HVORNÅR?	Uafklaret

13. POP UP AKTIVITETER

PROJEKT (BOBLE)

Hvad handler det om?

Idéen er at åbne op for og facilitere en række events og pop-up aktiviteter - måske kan der skabes en slags event- og aktivitetskalender, der fremmer ibrugtagning af området. Hensigten er ligeledes at introducere nye former for hverdagsaktivitet, der skaber kendskab og tilknytning for borgere i både Nørresundby og Aalborg.

Forslag til pop-up aktiviteter i området: fodbold, hundeskov/-træning, beach-volley, minigolf, skatere, leg, parkour, rulleskøjter, musik-events – evt. 'Musik på Kajen', Tall-Ships Race, Ppen Air Biograf – evt. 'Bike In Bio', Sankt Hans, loppe- og julemarkeder mv.

I et strategisk perspektiv:

Pop-up aktiviteterne er med til at skabe synlighed og tilgængelighed. Ligeledes er de i høj grad mindre eksperimenter, der på forskellig vis kan påpege et potentiale i området. Hvis en aktivitet vinder genklang hos mange brugere, tyder det på, at det er noget, som kan gentages og bringes direkte ind i den pågående planlægning for området.

ORGANISERING HVEM DRIVER INDSATSEN?	DGI, Aalborg Kommune og Stigsborg P/S
TIDSPLAN HVAD SKER HVORNÅR?	Løbende

14. AKTIVITETSPLADS 2.0

PROJEKT (SPIRE)

Hvad handler det om?

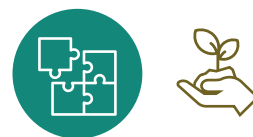
I 2018 blev aktivitetspladsen på det tidligere NB Stadion taget ibrug, og der blev opsat containere med toiletfaciliteter, grillplads mm. Aktivitetsniveauet på pladsen har dog hidtil været begrænset, og der skal derfor kigges nærmere på hvordan områdets brugsværdi og attraktion kan øges med for eksempel afskærmning, et mere hyggeligt miljø eller mere at komme efter.

Gentænkningen af pladsen kan med fordel gennemføres ved involvering af naboer og foreninger, og der skal i den forbindelse tages stilling til hvad pladsen skal kunne og for hvem. Hvilke funktions- og kvalitetskrav skal der være for at det er attraktivt for de ønskede brugere?

I et strategisk perspektiv:

Aktivitetspladsen understøtter principperne for 'Tilgængelighed', 'Samskabelse' og 'Naboskab'.

ORGANISERING HVEM DRIVER INDSATSSEN?	Stigsborg P/S Aalborg Kommune og DGI kan bidrage med indhold
TIDSPLAN HVAD SKER HVORNÅR?	2019: Realisering

15. BÆREDYGTIGE NABOSKABER

PROJEKT (SPIRE)

Hvad handler det om?

Projektet handler om at understøtte dannelsen af gode naboskaber omkring genbrugs- og deleøkonomiske tankegange. Der etableres som et led i dette dele-, bytte- og genbrugsfaciliteter for bydelen. Det kan eksempelvis være en del af et p-hus, eller som decentrale dele- og byttestationer i de enkelte bebyggelser.

Udgangspunktet kan være det spirende fællesskab omkring Ecovillage, som er et bæredygtigt bofællesskab der er under udvikling i området.

I et strategisk perspektiv:

Projektet understøtter naboskabet i området. Via en dele-, bytte og genbrugscentral kan man mødes med andre, der bor i området samtidig med at der igangsættes en tradition for at dele.

ORGANISERING HVEM DRIVER INDSATSSEN?	Stigsborg P/S Når organiseringen omkring Ecovillage er på plads involveres denne.
TIDSPLAN HVAD SKER HVORNÅR?	2019-20: Forberedende arbejde 2021: Realisering af de første faciliteter

REFERENCER

FREDERICIA C

"Jeg har i forvejen nogen fællesskaber jeg kan invitere ind til. Det kan godt være man i udgangspunktet ikke selv gider det med planter. Men hvis andre gør det, skaber det synlighed. Man åbner øjnene over for det sted man bor."

Bylivskonsulent, Fredericia C

KØGE KYST

"Den løbende drift af midlertidige aktiviteter er en stor ting, det er afgørende at der er nogen der er den."

Medlem Bydelsforening Køge Kyst

NÆRHEDEN

"Et aktivt by- og kulturliv er ikke noget man selv skal løfte. Vi skal gøre det sammen med andre."

Planlægger, Nærheden

ILLUSTRATION: Foto af naturområdet, den kommende 'Sugspark'

EN BYDEL BLIVER TIL

”...det er som at sidde med en bog. Hvor alt kan ske på næste side. Man kan næsten ikke, man kan ikke rigtigt komme ud af det for det er for spændende. Du kan man mærke det her, du kan se det. Det er håndgribeligt. Du kan snakke med de mennesker som har ideerne og du kan – det går så stærkt, at du kan ’connect the dots’ du kan se systemet, du kan se hvad det var der virkede. Hvor havde det sket over en årrække på 10 år, jamen så var der ikke nogen der havde fået noget ud af det. Det her er motiverende og direkte. Det er en ping-pong eller hvad hedder det. Det er en flippermaskine bold, som rammer den første, som bygger motivation op og tro på sig selv i den næste. Som så også tør. Som så ser at hvis de kan så kan jeg også. Så på den måde er der en ekstrem synergi hernede som gør at det – at folk tror på sig selv, eller kommer til det”

(Aktør, Godsbanen Aarhus).

Vi arbejder for at skabe en attraktiv og levende bydel ved hjælp af en fysisk plan for den kommende bydel, som har øje for kvalitet i bygninger, bolig og byrum. Udviklingsplanen er et vigtigt redskab i det arbejde. Men, vi ønsker også at arbejde aktivt med at understøtte de knap så håndgribelige værdier, som opstår imellem mennesker og mellem mennesker og bydelen – i de fællesskaber, som den kommende bydel forhåbentlig vil være med til at nære. Her er midlertidige aktiviteter et brugbart redskab. Midlertidighed er et begreb, der bruges om aktiviteter eller andre tiltag, som i en periode er med til at skabe liv og muligheder, og som kan være med til at vise, hvordan et byrum eller en bygning kan bruges eller indrettes, når det etableres i en mere permanent form.

VÆRDI PÅ FLERE MÅDER

Det kan handle om at skabe fysiske projekter i området, der giver og skaber nye muligheder for at bruge området og involvere sig aktivt i at være medskabere af området. Det kalder på forandringer, som ændrer på områdets fysiske udtryk og egenskaber: den måde det ser ud på – ændrer bydelens **'Hardware'**.

Det kan handle om at sikre beboeres og naboers muligheder for at bidrage og være medskabere af bydelen – eksempelvis via eksisterende foreninger eller via samarbejdsformer. Det er en forandring, der aktivt tager fat på organisatoriske infrastrukturer, der skaber nye muligheder – ændrer bydelens **'Orgware'**.

Det kan indebære en aktiv programmering af området, der skaber nye muligheder for brug og dermed også øger tilknytningen til området. Det er en forandring der kan være med til at skabe nye fortællinger og traditioner og dermed påvirker bydelens **'Software'**.

MIDLERTIDIGHED SKABER VÆRDI FOR STEDER

Midlertidige aktiviteter kan være med til at udvikle steder som attraktive og spændende bymiljøer eksempelvis gennem eksperimenterende arkitektur og tilbud om oplevelser.

MIDLERTIDIGHED SKABER VÆRDI FOR MENNESKER

Når man involverer sig i udviklingen af en midlertidig bygning, byrum eller aktivitet opbygger man sine kompetencer som iværksætter, samtidig med at også nye iværksættere tiltrækkes og opbygger kompetencer som iværksættere over tid.

MIDLERTIDIGHED SKABER GRUNDLAG FOR IVÆRKSÆTTERI OG ERHVERVSFREMME

Med midlertidighed som præmis er der et pres for at præstere godt i den periode, man er givet. Man skal bevise sit værd. Først og fremmest er midlertidigheden dog forbundet med gevinst: Gevinsten for de iværksættere eller andre, der engagerer sig midlertidigt i et område, er blandt andet muligheden for at kunne etablere sig på særlige vilkår og adgangen til viden og netværk, der kan fremme forretningen. Gevinsten for byen er også til at få øje på: De nærer byens økonomi, blandt andet fordi de bidrager til at skabe grundlag for at iværksættere kan skabe nye firmaer, brands og produkter (design, services eller oplevelser).

POINTER FRA WORKSHOPPEN & NABOSKABSUNDERSØGELSEN

Som også tidligere beskrevet arbejdes der fortløbende med at aktivere området (se side 6). Nogle af de seneste aktiviteter har haft til hensigt at involvere områdets interessenter. Blandt andet i workshoppen 'Liv og aktivitet på Stigsborg Havnefront', som blev afholdt d. 31. oktober 2018 på Stigsborg Brygge. Herudover gennemførte tilknyttede praktikanter en mindre vox-pop undersøgelse kombineret med en spørgeskemaundersøgelse blandt naboerne til Stigsborg området i Nørresundby. Her blev der blandt andet spurgt ind til ønsker for området – både imens området udvikles og efter området 'står færdigt',

ILLUSTRATION: Fælles gåtur

Pointer fra workshoppen og Naboskabsundersøgelsen

- **Skal udmønte sig med et fokus på hverdagslivet, naturen og det lokale foreningsliv.** Eksempelvis ved et fokus på fremadrettet at skabe tryghed og tilgængelighed i området, og ved at integrere et kvarters-, multi- eller foreningshus i området samt ved at indarbejde funktioner og anvendelser, der aktiverer naturen og områderne ud til Fjorden.
- **Skal invitere til brug hos en bred målgruppe.** Herunder børn og unge, studerende i Aalborg, seniorer, repræsentanter fra forskellige kulturer, det lokale foreningsliv (herunder hverdags motionister) samt erhverv og virksomheder.
- **Skal kunne favne og huse en række forskellige typer af events af midlertidig karakter.** Herunder eksempelvis koncerter, teater, rundvisninger, udstillinger og forskellige sportsarrangementer (fodbold og cykelløb). Aktiveringen må gerne ske også parallelt med opbygningen af området (med fokus på sociale arrangementer, motion samt generel information om udviklingsprocessen).

"Vi savner noget vi kan lave med vores dreng. Vi mangler en legeplads. Og så er vi sportsinteresserede. Det der med åbningsevenen, der var vi nede og kigge. Det var et godt initiativ."

Respondent vox-pop undersøgelse

"En bydelsforening lyder som en god ide, som jeg godt kunne tænke mig at være en del af."

Respondent vox-pop undersøgelse

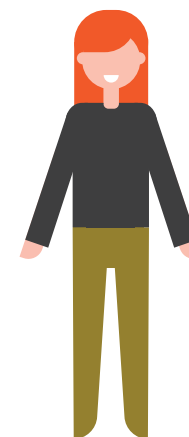

ILLUSTRATION: Workshop om Stigsborg

ILLUSTRATIONSLISTE

Side 1
Forsidefoto: Fotograf Simon Andersen

Side 2
Visualisering: Team Vandkunsten

Side 5
Fotograf Simon Andersen

Side 7
Fra venstre:
1 Visualisering: Team Vandkunsten
2 Visualisering: Team Transform
3-8 Eget foto
9 Fotograf Simon Andersen

Side 8
Egne illustrationer

Side 9
Egne illustrationer

Side 10
Illustrationer nederst: Team Vandkunsten
Illustration øverst: Egen illustration

Side 11
Egne illustrationer

Side 13
Øverste fra venstre:
1-3 Eget foto

Nederst fra venstre
1 Eget foto
2 Isak Worre foged, 2011

Side 14
Illustration: Egen bearbejdning af plan
fra Team Vandkunsten

Side 15
Fotos fra orestad.dk / Ørestad Idrætsforening

Side 16
Oppefra:
1 Foto fra <https://sydhavnskvarteret.dk/livet-i-kvarteret/bydelsforening/>, fotograf Ib Sørensen
2 Eget foto

Side 17
Oppefra:
1-2 Randers Kommune
3 Holstebro Udvikling P/S

Side 18
Venstre, oppefra:
1 Foto fra web
2 Aalborg Kommune

Højre:
Fotos fra facebook.dk: Syrens Bådelaug

Side 19
Venstre, oppefra:
1 SLA, Jens Lindhe
2 SLA, Effekt og COWI

Højre, oppefra:
1 Eget foto
2 Fotograf Priscilla Du Preez

Side 20
Oppefra:
1 Fotograf Simon Andersen
2 SLA

Side 21
Oppefra:
1 ÅF Lighting / Christian Ankerstjerne
2 Aalborg Kommune

Side 22
Oppefra:

1 Eget foto
2 Aalborg Kommune

Side 23
Oppefra:
1 Foto fra Wikimedia Commons
2 Fotograf Nick Karvounis

Side 24
Venstre, oppefra:
1-2: Fotos fra Wikimedia Commons

Højre, oppefra:
1 Eget foto
2 Fotograf Simon Andersen

Side 25
Venstre, oppefra:
1 Eget foto
2 Aalborg Kommune

Højre, oppefra:
1 Fotograf Josh Edgoose
2 Fotograf Hamza Javaid

Side 26
Øverst, fra venstre:
1 FredericiaC, SLA
2 C-byen: Ole Sejrup
3 Grow Your City: Karin Laursen, Frederica Fotoklub

Midterst, fra venstre:
1-4 Martin Håkan / CoverGanda.dk

Nederst, fra venstre:
1 Martin Håkan / CoverGanda.dk
2-3 Ingen kreditering

Side 27
Fotograf Simon Andersen

Side 29
Fra venstre:
1 Fotograf Simon Andersen
2-3 Eget foto

Side 30
Fotograf Simon Andersen

Side 31
Eget foto

